

Nr 135.

Ankom till riksdagens kansli den 2 juni 1924 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition angående åtgärder för färdigställande av vissa utav Södra Sveriges Statsarbeten påbörjade arbetsföretag, dels väckta motioner om anslag för arbetslöshetens bekämpande m. m.

(3:e avd.)

Uti en till riksdagen avlåten, den 23 maj 1924 dagtecknad proposition, nr 229, vilken hänvisats till statsutskottets förberedande behandling, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att för färdigställande av vissa utav Södra Sveriges Statsarbeten påbörjade arbetsföretag må, i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen förordade grunder, användas, intill ett belopp av 1,350,000 kronor, de av 1922 års riksdag för bekämpande av arbetslösheten beviljade reservationsanslagen.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till återopade statsrådsprotokollet.

I detta sammanhang har utskottet förehaft till behandling dels två likalydande motioner, väckta, den ena, nr 159, inom första kammaren av herr *C. Winberg* och den andra, nr 245, inom andra kammaren av herrar *Karlsson* i Grängesberg m. fl., dels ock en inom sistnämnda kammare av herr *C. W. O. Höglund* väckt motion, nr 235.

I de förstnämnda motionerna har hemställts,

att riksdagen måtte bevilja ett förslagsanslag å 10 miljoner kronor att användas för understödjande av kommunala och anordnande av statliga produktiva arbeten för de arbetslösa, ävensom, i mån av behov, till understöd åt arbetslösa,

att riksdagen måtte besluta, att arbetslöshetskommissionen skall avskaffas samt att hjälpverksamheten för de arbetslösa organiseras så, att ledningen därav lägges direkt under socialdepartementet och att kommunerna erhålla rätt att driva en självständigare arbetslöshetspolitik,

att riksdagen vid beviljande av ovannämnda anslag måtte fastställa sådana direktiv för hjälpverksamheten, att alla oförvällat arbetslösa skola i möjligaste mån beredas arbete vid av kommuner eller stat anordnade produk-

tiva hjälparbeten och att, därest i något fall sådant arbete ej kan beredas de arbetslösa, dessa alltid beviljas tillräckligt understöd.

I motionen nr 235 inom andra kammaren har föreslagits, att riksdagen måtte

dels i skrivelse till Kungl. Maj:t uttala sig för en mindre restriktiv arbetslöshetspolitik,

dels ock för budgetåret 1924—1925 anvisa ett reservationsanslag av 10,000,000 kronor för arbetslöshetens bekämpande.

I fråga om de skäl, motionärerna anført till stöd för sina förslag, får utskottet hänvisa till motionerna.

Utskottets
yttrande.

Vad först beträffar Kungl. Maj:ts i nu föreliggande proposition framlagda förslag om disposition av ett belopp av intill 1,350,000 kronor av de utav 1922 års riksdag för bekämpande av arbetslösheten beviljade reservationsanslagen för färdigställande av vissa utav Södra Sveriges Statsarbeten påbörjade arbetsföretag, får utskottet, under erinran om vad utskottet i sitt utlåtande nr 54 anført i fråga om disposition av samma anslag för färdigställande av vissa utav Norrlands Statsarbeten påbörjade arbetsföretag, tillstyrka förslaget i fråga. Utskottet har sålunda icke något att erinra emot de ifrågasatta statsbidragens belopp och sättet för fördelningen av desamma liksom ej heller mot villkoren för erhållande av dylikt bidrag.

Vad härefter angår de motionsvis väckta förslagen om anvisande av ytterligare anslag till arbetslöshetens bekämpande, har departementschefen i propositionen erinrat, att arbetslöshetskommissionen utan meningsskiljaktighet uttalat, att det icke vore av behovet påkallat, att ytterligare medel för nämnda ändamål utverkades av innevarande års riksdag. Arbetslöshetskommissionen hade emellertid förbehållit sig, att, därest arbetslösheten skulle bli större än förutsett eller därest kommissionens fordringar hos vägstyrelser och andra gäldenärer icke skulle inflyta i beräknad omfattning, få i början av år 1925 inkomma med hemställan om att nödigt fyllnadsanslag måtte vid 1925 års riksdag ställas till kommissionens förfogande. Om de av kommissionen antydda eventualiteterna skulle nödvändiggöra en dylik åtgärd, hava ock de erforderliga medlens anskaffande före utgången av nästa budgetår icke synts departementschefen möta några svårare hinder av budgetteknisk natur. På grund härav och med hänsyn till vad kommissionen i övrigt i nu förevarande avseende anført, har departementschefen funnit det icke vara erforderligt, att något nytt anslag för bekämpande av arbetslösheten nu anvisades för nästkommande budgetår. Till denna departementschefens ståndpunkt ansluter sig ock utskottet, och kan utskottet sålunda icke tillstyrka motionärernas yrkanden i denna del.

Beträffande motionärernas förslag i övrigt har utskottet med hänsyn till nu rådande förhållanden på arbetsmarknaden ej heller ansett skäl föreligga att biträda desamma. ^{§ 21} Utskottet vill dock hava uttalat den förväntan, att vid den förestående avvecklingen av det stora arbetslöshetsproblemet avvecklingen sker under så mjuka former som möjligt inom ramen av de givna direktiven.

På grund av vad sålunda anförts, får utskottet alltså hemställa,

I) att riksdagen må medgiva, att för färdigställande av vissa utav Södra Sveriges Statsarbeten påbörjade arbetsföretag må, i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden den 23 maj 1924 förordade grunder, användas, intill ett belopp av 1,350,000 kronor, de av 1922 års riksdag för bekämpande av arbetslösheten beviljade reservationsanslagen;

II) att herrar Winbergs och Karlssons i Grängesberg m. fl. ovanberörda motioner icke må vinna riksdagens bifall; samt

III) att herr Höglunds ifrågavarande motion ej heller må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 2 juni 1924.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: se under utlåtandet nr 134.
